

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2031/2020
27.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Мирјана Деретић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Београдски водовод и канализација“ са седиштем у Београду, кога заступа пуномоћник Срђан Ђорђевић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2063/19 од 28.08.2019. године, у седници одржаној 27.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2063/19 од 28.08.2019. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2087/17 од 28.03.2019. године у ставовима првом, другом и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди ништавост уговора о обављању привремених и повремених послова закључених између парничних странака и то: уговора број ... -... од 15.12.2014. године, уговора број ... -... од 05.03.2015. године, уговора број ... -... од 29.06.2015. године, уговора број ... -... од 05.11.2015. године, уговора број ... -... од 05.01.2016. године, уговора број ... од 05.05.2016. године, уговора број ... од 01.09.2016. године, уговора број ... од 29.12.2016. године и уговора број ... од 25.04.2017. године, као и да се утврди да је засновао радни однос на неодређено време код туженог на пословима ... почев од 26.04.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове целог парничног поступка у износу од 146.250,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2087/17 од 28.03.2019.године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и утврђена ништавост уговора о обављању привремених и повремених послова закључених између парничних странака ближе означених у том ставу изреке. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог на пословима ..., почев од 26.04.2017. године. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време од 16.12.2014. до 25.04.2017. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је

тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 150.750,00 динара са законском затезном каматом од 28.03.2019. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2063/19 од 28.08.2019. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке и жалба туженог у том делу одбијена као неоснована. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка из става четвртог изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 248.625,00 динара са законском затезном каматом од 28.03.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова поводом тог одговора.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је код туженог у периоду од 15.12.2014. до 25.04.2017. године обављао рад на основу више закључених уговора о обављању привремених и повремених послова (ближе означених у изреци) радећи континуирано на истоврсним пословима иако је тужени у наведеним уговорима мењао називе послова. У погону у коме је тужилац радио (филтери „... ..“, „... ..“ и филтерско постројење „...“) радили су ... са трећим, четвртим и петим степеном стручне спреме потпуно исте послове у сменама по 12 сати, при чему се ради о пословима систематизованим код туженог а чији се опис налази у Опису послова по каталогу послова туженог из новембра 2016. године. Тужилац је на тај начин непрекидно радио на истоврсним пословима дуже од 24 месеца, па је тужбом која је поднета 20.06.2017. године тражено да се утврди да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави и да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили тужбени захтев закључујући да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави с обзиром да су закључени противно императивној одредби члана 197. Закона о раду, како би се избегло заснивање радног односа. Радни ангажман тужиоца имао је карактер радног односа, па је тужилац остварио 24 месеца и 10 радних дана на истоврсним пословима у континуитету дана

25.04.2017. године и по сили закона засновао радни однос на неодређено време од 26.04.2017. године у смислу правила из члана 37. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

По члану 197. Закона о раду, послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време - до пуног радног времена и корисником старосне пензије (став 1.). Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику.

Новелираном одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 75/14 од 21.07.2014. године), поред осталог је прописано да се уговор о раду може закључити на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.), односно да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.), да се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом из става 2. (став 3.) и да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014 од 25. децембра 2014. године, 103/2015 од 14.12.2015. године и 99/2016 од 12.12.2016. године), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године, односно до 31. децембра 2017. године. Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови су одлучујући о захтеву тужиоца применили одредбе Закона о раду, пропуштајући да примене одредбе Закона о буџетском систему с обзиром да је тужени корисник јавних средстава. Код утврђеног

да је тужилац на основу више сукцесивно закључених уговора о обављању привремених и повремених послова обављао истоврсне послове у периоду од 15.12.2014. до 25.04.2017. године, да закон ту врсту рада третира као рад ван радног односа, то супротно закључку нижестепних судова, није било услова да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог и да су предметни уговори о обављању привремених и повремених послова ништави јер су закључени да би се избегло заснивање радног односа. По члану 105. Закона о буџетском систему, одредбе тог Закона којима је корисницима јавних средстава прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места (осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног тела Владе) су *lex specialis* у односу на наведене одредбе Закона о раду, па је из наведених разлога Врховни касациони суд преиначио нижестепене одлуке и одбио као неоснован тужбени захтев.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка у укупном износу од 146.250,00 динара и то за састав одговора на тужбу од стране адвоката у износу од 16.500,00 динара, заступања на три одржана рочишта по 18.000,00 динара и једном одложеном 9.750,00 динара, за састав жалбе на првостепену пресуду 33.000,00 динара, као и за састав ревизије 33.000,00 динара, све према важећој АТ.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен применом члана 154. став 2. ЗПП, јер ови трошкови нису били потребни ради вођења парнице.

На основу члана 416. став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић